

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè fidelis & verè devoti ...

... De Excellentiis Dei

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1701

VD18 90029526

Consult. III. Dulce solatium memoriæ est, recordatio Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45487

tionibus cumulata sufficere ad lucrandum cor mundi prorsus insensibilis, ipsamque obstringendum, ut amet & diligat Deum suum; quid erit, si omnes simul jungantur? Nè speraveris, voluntatem tuam unquam

alibi inventuram, vel requiem vel pacem, vel voluptatem solidam: Sed gusta & proprio cognosce Experimento, quam suavis sit Dominus; & fateberis summas voluntatis delicias esse, amare Deum suum.

CONSULTATIO III.

Dulcissima Memoria Consolatio est Dei Recordatio.

Tenebam in manibus Confessiones Sancti *Augustini*, ubi legebam prelia, quibus gratia oppugnat Cor illius, dum conversionem meditabatur, & resistantiam adeo pervitacem, qua ipse gratia refragatur; & admirabar, quod non nemo inveniri potuerit in mundo, qui sibi habuerit persuasum, magnum hunc Doctorem fuisse opinionis, quod in statu naturae per peccatum debilitatae, uti nunc est, nunquam resisti possit, internis gratiae motibus: Nam quo pacto hujus esse potuit opinionis, quae tam manifeste proprio suo adversabatur Experimento. An recipi possent magis interni gratiae motus, quam fuerint illi, quibus non solum tangebatur, sed tam efficaciter urgebatur cor ipsius, ut obtemperaret

Augustinus experimentus est, resisti posse gratia internis.

Deo? Et nihil omnino, quod & quantas fecit ipse resistantias omnibus hinc pijs motibus? quantis intendit conatibus, ut tenderet contra tam amabiles hostes Dei assultus, donec voluntatis suae praerberet assensum, & tandem firma iniret consilia ad se convertendum.

Dum hinc defixus haerebam cogitationibus, venit visitatum me Zosimus, quocum priorem consultationem institueram, explanans felicitatem voluntatis unice Deo per amorem adherentis, totus adhuc refertus bonis, quos conceperat, affectibus. Et quoniam Coelestium bonorum proprietates est, ut, quanto gustantur amplius, tanto desiderantur ardentius, sanctam quandam impulsus aviditate addiscendi quidpiam de Deo, quem haud leviter degustare incipiebat,

bat, & credens librum, quem terebam manibus, esse posse librum devotionis, illum quanto magis è manibus mihi ereptum curiositate urgente aperuit, & invenit libri decimi Caput octavum, cui præfixus erat titulus: *Memoria Vis.*

Legens hæc prima verba, repetiit illa binis vel trinis vicibus, velut homo ex aspectu alicujus rei novæ percussus admiratione, meque interrogavit, quæ vis, quæ virtus esse potest memoriæ, cum anima nostra non habeat nisi duas facultates actuosas, intellectum nempe & voluntatem, duo velut brachia, quibus agit, & operatur, tum ad verum cognoscendum, tum ad bonum adamandum? Et ideo nuncupantur potentiæ, sive facultates animæ: Sed memoria quid agit, nisi quod conservet ac custodiat rerum species, quas ipsi intellectus ac voluntas consignarunt, quasque sibi velut Characteres libro retinet impressas?

Memoria est ratio quædam, magis stupenda facultas animæ,

An igitur ignoras, inquit, ipsam, inter omnia opera Dei, in ordine naturæ ab ipso producta, nil majus, nil admirabilius esse memoriâ? Cu-

jus vis ac robur, si cognosceretur, procul dubio continuam ciceret admirationem, hocque unicum abundè sufficeret ad demonstrandam magis incredulis existentiam Omnipotentis Dei, qui tam insigne potuit opus fabricari. Fecit is hominem in magno hoc mundo, velut mundum parvum, magis tamè admirandum in sua Epitome, quàm magnus sit mundus in totâ sua amplitudine. Verum hominem locupletavit memoriâ, velut altero mundo magno, quem inclusit, & in hoc parvo mundo abscondit. Qui videret omnia, quæ homo custodit, & in capite suo mediante memoriâ circumfert, videret varietatem tam ingentem, thesaurum tam divitem, amplitudinem tam vastam, profunditatem tam impenetrabilem, ut videretur abyssus infinitum quiddam in se complectens; Et vix quidpiam tam incomprehensibile reperire erit inter omnes Creaturas, quas Omnipotens Dei manus produxit. Intremus paulisper amplissimos hos memoriæ campos, & videbimus talia, quæ nos demulceant, anîmque suggerant suscipiendi & extollendi Excellentias Dei.

ARGUMENTUM.

1. Omnes Creaturæ incolunt memoriam, abs eo, quod se invicem premant aut confundant.

2. Inventa sunt in nonnullis hominibus miranda memoriae prodigia.

3. Memoria hominis plura includit, quàm Deus fecerit.

ARTICULUS I.

Maxima
amplitudo
memoriae.

TAm vasta est ipsius amplitudo, ut indiscriminatim, quidquid sibi offertur, recipere possit, abs eo, quod unquam ita repleatur, quin plura semper valeat recipere. Reperire hic est imagines omnium rerum, quæ per sensus transire poterant. Sed mirum est, quod harum cuilibet tam scite & tanto cum ordine suum noverit assignare locum, quasi tot diversa haberet conclavia, quod diversæ naturæ ad se accedunt hospites: Unum pro diversorio ad recipiendum id, quod venit ad se per oculos, veluti sunt colores & lux; alterum ad collocandum ibi, quod accedit per aures, uti sunt sonus, vox & verba; aliud ad abscondendum ibi, quod transit per odoratum, qualia sunt suffimenta & omnes odores. Aliud ad complexandum ibi, quod intrat per gustum, uti sunt tot diversi ac varii sapes; & aliud denique ad asservandum ibi, quod introducit per tactum, uti sunt calor, frigus, & omnes qualitates corporis palpabiles.

Omnia hæc quocunque tandem multiplicata numero, inveniunt hic locum suum singula, ibique peropportune commorantur, absque eo, quod se invicem premant, aut hæc cum illis confundantur.

Siquidem non miscetur hic album cum nigro, nec confunditur cœruleum cum croceo. Videre hic est colores abs lumine, lumen cernere in noctis caligine, imò tenebras ipsas cum lumine simul habitantes, abs eo, quod se invicem expellant. Omnia hæc, necesse est, meam incolere memoriam, eò quod ipsorum recorder; incolere autem absque sui commixtione, cum illa valde clarè, & distinctè intuear. Audio hic, si volo, excellentem musicæ symphoniam altum silentis concentum, audio quoque, si libet, eximium facundi Oratoris nil effantis discursum. Et licet in memoriâ meâ infinitæ aliæ commorentur voces, alii sonitûs, alii discursus, tacent tamèn omnes, ut liberè, quod libuerit, audire me sinant. Quod si ultra audire detrectem, tacebit;

Magis in-
compatibi-
lia extant
pacifice in
memoriâ.

tacebit; & alius, quem voluero, sermonis talis ordietur. Et hic ipse mihi totum aliquem referet discursum, eadem adducet verba, eodem vocis sono, eodemque accentu, quo alias eundem ad meas detulerat aures. Et postquam is ipse cum toto suo discursu, per hanc sensuum meorum portam, meam intravit memoriam, invenio quod ibi conservetur abs intricamento cum quovis alio. Si recitare incipiam *Pater Noster*, omnia verba continuâ se mihi præsentabunt serie, abs eo quod se confundant cum illis, quæ *Credo* complectitur. Si ordiar discursum in idiomate latino, quem memoriæ mandatum habuero, omnia alia conticescent idiomata, abs eo, quod vel unicum verbum Gallicum aut Italicum se misceat cum illo, quamvis omnia eodem utantur hospitio. Mi DEUS! quo pacto hæc esse possunt? Et quis es tu O Magne Architecte, qui tam admirabiles novisti in memoriâ hominis collocare nervos ac machinas, quarum auxilio infinitus ille specierum numerus tam distinctè asservatur ibidem, ut nunquam non expeditæ sint, vel ad sistendum, vel ad celandum se, juxta quod voluntatis acceperint mandatum.

Gustare hic licet saporem escarum, piscium, fructuum,

ilini, abs eo, quod frangatur junium. Et si gustare voluero fructum, alii sapes eodem sub habitaculo, haud erunt obstaculo. Bonus rosarum odor non confunditur cum illo caryophyllorum aut jasminorum. Denique infinita hæc multitudo specierum ac imaginum rerum illarum, quæ ingressæ sunt per sensum aliquem in animam, ita hic commoratur, ut illarum quælibet proprium suum teneat locum, nec prius se coram exhibeat, donèc advocetur. Imensus ac inexhaustus hic memoriæ thesaurus est, cujus divitias minutim recensendas, nullus adhuc hominum ullo potuit numero adæquare.

Quando rimari, perscrutari, & inquirere placet in hoc thesauro, quantocyus non nunquam occurrit, quod quæro; aliâ vice, unde desumam, nescio, rimor incassum, in omnem partem verto, iterumque verto, & dicere nescio, in quo secreto occulatur angulo. Novi tamen, in meâ id esse memoriâ, meque alias id vidisse; sed modò evanuit, & in aliud vasti illius chaos concessit penetrare, abs eo, quod penetrare valeam, ubi sit. Quandoque, & in transcurso quasi videtur, unico se monstrat momento, & abs eo, quod dignosci valeat, quantocyus iterum

Omnia habentur, & omnia fiunt per memoriam.

Non semper facit invenitur quod in memoriâ habetur.

rūm disparet. Et accidit nonnunquam oblivionem, velut capitalem memoriæ hostem, hanc expilare, ipsique certa quædam suffurari, è quibus superstes nil in memoriâ maneat, nisi aliqua reminiscencia, aliquando hæc ibi fuisse, illorumque recordationem subiisse animum, quam jacturam memoria accepit, absque eo, quod perciperet.

Admirabilis memoriæ thesaurus.

Interdum turmatim & effuse sese res exhibent, abs eo, quod illis sit opus, tamque affatim se nobis præsentant, quasi affari nos vellent: An quæritis nos? Ecce adsumus: Et protinus missas facimus: Non, non estis vos, quod quærimus, volumus quid aliud. Quæro illud & ab omni alio secerno, non cesso, donèc cernam & inveniam; sed quo pacto id fieri possit, nescio: necesse enim est, me illius reminisci, cum sciam, quod aliud quid sit, distinctum ab omni eo, quod mihi se coram exhibet: Et tamen necesse quoque est, me illius non reminisci, cum memoriæ meæ non occurrat, & in illo indagando labore sit opus. Quam mirabilis thesaurus est ille memoriæ? tam est abundans, ut ipse possessor numerando non sit sigillatim ipsius divitias: tenet is clavem & intrat, quando libuerit, & quandòque offendiç ibi, quod ibi se habere

non censebat. Thesaurum hunc circumfert ubique, abs eo, quod ipso vel minimum gravetur, vel quid possideat, ab ullo advertatur, & abs ullo timore, ne rapiatur à prædone, nisi raptorem hunc agat oblivio. Hæc igitur sola timore percellit, quam si repellere possimus, nostræ nimium excellenter divitiæ: Si quidem dum nunquam non acquireremus quid novi, & ex noviter acquisitis nihil unquam perderemus, eòsque memoriæ nostræ excrescerent facultates, ut omnem numerandi transcenderent facultatem.

Videbam Zosimum discursui huic tam avidas præbere aures, ac si omnia hæc illi nova forent, & nunquam illis intendisset animum. Verum est, inquit mihi, me nunquam tam feridè tanta ponderasse prodigia. Admirabilis est Deus in cunctis operibus suis: sed fateor, tam prodigiosum, nescio quid, in solâ Capitis humani contineri fabricâ, ut, quantò magis rimari conamur, tantò magis nos involvat & absorbeat. Quomodò possibile est, Caput hoc, quod non nisi tenuis est globus, tenere & capere in se, immensos omnes cœlorum globos, elementa omnia, & infinitam Creaturarum omnium toto orbe diffusarum multitudinem? modò semel duntaxat visitationem illi impendant,

Memoria est abyssus prodigiosum, quibus absorbemur.

pendant, & ad portam sensus alicujus se exhibeant, habet, ubi omnes opportunè recipiat, illasque abs libertatis exspoliatione teneat captivas.

mere! sed quàm stupenda memoriae hujus firmitas, quàm nec minimum sibi verbum dilabi, & excidere patiebatur!

Nòrunt omnes & admirantur, quòd Historiographi observarunt circa incredibilem ingenij magnitudinem Julii Cæsaris, & admirandam fœcunditatem memoriae ipsius. Afferunt, ipsum nil unquam nisi acceptas injurias oblivione tumulasse; sed gloriosa hæc oblivio, tam digna Principis Clementiâ, immortalitati ipsum & æternæ hominum recordationi transcripsit: de cœtero memoriae fuit adeò tenacis, ut nunquam ex hæc dimiserit, quòd semel eidem consignavit. Sæpè numero visus est eodem prorsus tempore bisgeminis qui sibi à secretis erant, diversas maximi momenti dictare Epistolas, dum is interim exarandâ quintâ fuerit occupatus.

Prodigiosa
aliquorum
memoria.

Non minus stuporis ciet, quòd refert Antonius Muretus, vidisse se Paduæ Juvenem natione Corficum, legum studio vacantem, qui tam felici pollebat memoriâ, ut secundum ordinem, eadem serie & absque ullâ transpositione repeteret tria millia Nominum, sibi ab alio dictorum, quàmvis omni carerent coherentiâ, & diversorum quoque idiomatum. Fatebatur quidem, se arte quâdam admirabilem hanc memoriae suæ dexteritatem

Lib. 3. var.
lectionum.

An memoria
ænea
sit vel ec-
ca.

Sed in quâ Capitis parte refidet hæc memoria? Ex quâ fabricata est materiâ? Nonne videtur tibi è Chalybetusa, vel ære fusa, ubi, quòd semel fuerit insculptum, tam legibile semper perdurat, ut reperire sit, qui nunquam tradant oblivioni, quòd semel memoriae traderunt. Sed diceret fors alius, ipsam totam esse ceream, utpote tam mollem, cui quidvis absque scalpello possit in momento insculpi, consideratâ promptitudine summâ, quàm nonnulli unico & primo statim ductu, quidquid voluerunt, memoriae insculperunt. Nil magis obstupescendum eo, quòd annotavit Plinius de portentosâ memoriâ Carmidæ. Evolvebat is legendo volumen magnum, & legebat illud cursim, imò celeriter, abs remissione, & ullâ desuper reflexione factâ; & evolutum recitabat id totum integrum, absque ullius omissione verbi; Et quidem tam distinctè legebat illud è memoriâ, quasi è suo legeret volumine. Quàm prodigiosa memoriae hujus promptitudo, quàm tot ac tanta, tamque citò ex unicâ tantùm cursim factâ lectione, sibi potuit impri-

Lib 7. c. 14.

tem facilitate instructum. Verum quis abnuet, ipsum præter artem memoria viguisse prodigio non absimili?

Seneca de tantâ memoriæ capacitate se se jactabat, ut dicentibus sibi discipulis suis bis milenis, totidè versus, singulatum unoquoque suum dicente circa diversas materias, eosdem statim memoriâ redderet, non tantum eadem serie, quâ dixerant, sed modo prorsus retrogrado & inverso, incipiendo nimirum ab ultimo verbo versûs ultimi, usque ad primum verbum versûs primi. Quis est qui eos hæc ratione competenter & abs offendiculo legere possit, etiam si ob oculos, & chartæ inscriptos haberet? Abs numero ejusmodi exempla referunt Auctores tam stupenda, ut prodigia naturæ meritò debeant æstimari. Verum si hæc memoriæ portenta in unicâ tantum re tantum admirationis peperere, quid foret, si cui videre liceret reliquas immensas, quas includunt, opes, tot scientias, tot artes, tot arcana naturæ, quis præ stupore non extra se raperetur?

Elevatio
animi ad
Deum, qui
tam pul-
chrum me-
moriz o-
pus con-
fecit,

Quis es, O Creator omnipotens, qui tam ingentem thesaurum tam parvo inclusisti capiti, quo lineâ diametrali vix semi constat pede, abs eo, quod constet, vel constare nobis pos-

sit, quâ ratione hæc omnia absque commixtione sui illic possint habitare, & absque eo, quod illud ita occupent, quin maneat locus superstes, multò plura adhuc abs intermissione recipiendi. O quanta sapientiæ tuæ altitudo? O Adoranda omnium Entium radix & origo? Id quod ex operum tuorum pulchritudine nobis patet, magnum reverà est, sed nihil fermè respectu eorum, quæ nos latent, nostramque effugiunt scientiam. Nam si sola hominis memoria portentorum, quibus absorbemur, est Abyssus, quid est hæc sola facultas respectu omnium aliarum, quibus ipsum ditasti, nempe intellectu, voluntate, imaginatione, oculis, qui juxta intuitum non nisi punctum adæquant; Et tamen in parvo speculo hoc naturali omnia totius universi visibilia sese exhibent ac præsentant absque eo, quod se invicem prement & commisceantur. Et si unicus homo tantum est prodigium, quid est homo, si in comparisonem veniat, cum reliquis tuis tam speciosis operibus, è quibus nec unicum est, quod careat proprietatibus ac virtutibus suis, nobis incomprehensibilibus?

Sed te quis comprehendat, O Majestas infinita! Et quis effa ri nobis poterit ineffabilia Excellentiarum tuarum, quibus abundas,

das, prodigia, si tenuis tantummodò perfectionum tuarum in Creaturas tuas effusarum umbra tanto nos stupore percillit? O si cognoscere te possemus, an vel unico momento foret possibile te non admirari, non adorare, non adamare? Mi Deus Ah! agnoscam te, ut amem te: indulge intellectui meo parvum solummodò Divini luminis tui radium, qui vel leviter videre te faciat, & rapies cor meum, ut nil aliud deinceps ipsi licitum sit agere, nisi te contemplari, te amare.

Remansit ad hæc verba velut attonitus, & sublimi cogitatione in Deum defixus, quem in hoc ut magis confirmarem, inquietabam ipsi: Omnibus his memoratis, minimam adhuc prodigiorum, quæ memoria completitur, partem hucusque memoravimus: siquidem non solum sinu suo constringit omnia exteriora, quæ per sensus ad ipsam ingrediuntur, seque ab omni eo, quod materiale est, exspoliant, & spiritum quodammodò induunt, in invisibilibus suis speciebus, quæ sunt certæ quædam subtiles & imperceptibiles, quas in seipsis absque colore, penicillo, vel telâ, depingunt imagines, quasque abs omni motu transmittunt ad sensus nostros, ut per hos caput ingressæ im-

perceptibiliter subeant & intrent memoriam. Verùm etiam intra se recipit infinitas res alias, quæ per sensus non ingrediuntur, ita ut dici vix possit, quâ ratione illuc irrepsent, uti sunt res purè spirituales.

Memini enim Angelorum, memini animæ meæ, memini mei intellectus & discursuum ab ipso factorum, memini meæ voluntatis & affectuum, vel bonorum vel malorum, quos conceperit; invenio memetipsum in memetipso, & video memoriam meam in memoriâ meâ. Per quid & unde intravit ipsa in memetipsam? Necessè est enim illam ibi esse, cum illius meminerim: recordor etiam tot aliarum rerum, quæ nunquam fuerunt, vel nunquam erunt. Quis dicere poterit, quâ viâ hæc omnia ingressa sint memoriam?

Usitatus est error, memoriam tantum esse rerum præteritarum: Recordor præsentium, cum illas sciam, nec illarum obliviscar: Recordor futurarum, cum memoriâ teneam, mihi aliquando moriendum fore. Recordor quoque illarum, quæ nec præsentis, nec præteritæ, neque etiam futuræ sunt, cum recorder alterius mundi, alicujus montis aurei, & infinitarum rerum aliarum, quæ nec sunt, nec erunt, nec fuerunt. Dicendum omninò est, hæc om-

H ia

Invenitur
in memo-
riâ, quod
nunquam
illuc in-
travit.

nia esse in memoriâ, cum illorum recordemur, & de illis loquamur; si namque in memoriâ non essent, ne quidem de illis cogitare possemus. Sed indicare quis poterit, quâ ratione hæc omnia intraverint memoriâ? Et quis illa capiti nostro potuit inferere, cum nec Deus illa inseruerit numero rerum creaturarum? Est nê fortassis in memoriâ nostrâ fundus aliquis inexhaustus, undè ipsamèt extrahit, quod aliunde haurire non posset, imitando ratione quâdam omnipotentiam creatoris, qui solo actu voluntatis suæ trahit è nihilo, quidquid placuerit? Trahit ipsâ plura è fundo suo, quàm traxerit Deus è sinu nihili.

Memoria imitatur omnipotentiam Creatoris sui,

Memoria quândoq; nobis producit, quod nunquam scivimus.

Res stupenda, videre, quid occulta hæc & incognita memoriæ potentia quândoq; nobis

producat, eò usque, ut in certis quibusdam contingentis reminiscamur rerum, quas nunquam omninò scivimus, ipsique admiremur, quomodò incidat illicò, cujus nulla unquam animus inceserat cogitatio. Unde hoc oritur? An memoria è proprio illas propellit fundo, sicut quândoq; producit terra novas plantas, novas herbas, novæ & hæcenus nunquam & nusquam visæ pulchritudinis flores? An Angeli, an Deus ipse has animo immisit cogitationes ad inferendam nobis sui ipsius memoriâ? Ipse namque præcipuum & continuum deberet esse memoriæ nostræ objectum. Si dotavit nos intellectu, ut ipsum agnoscamus; si voluntate, ut ipsum amemus, dotavit quòq; nos memoriâ, ut ipsius recordemur.

ARGUMENTUM.

Deploranda est continua Dei oblivio, in quâ vivimus.

Causæ hujus oblivionis sunt;

1. Parva fides.

2. Exiguus Amor Dei.

3. Mala consuetudo ab incunabulis contracta.

ARTICULUS II.

Deus solus videtur memoriâ nostrâ szulare.

Dum expectaveram, aiebat mihi vir meus, dicentem me interpellans, quò ad post inventa tot ac tanta memoriæ portenta, tandem & faceres me hic invenire Deum. An tanta re-

rum, quæ sunt, copia, hic sum inveniant locum, & sollicitè afferentur; Et Deus solus, *Magnum illud omne, supremum entium, Ens infinitum* inde exulet, inde expellatur? An causa est, quòd ipse sit immensus, ac memo-

memoria nostra angusta nimis ad ipsum capiendum? An forsitan causa sit, quod infinitis aliis occupatur & repletur rebus, ut nullum Deo locum relinquunt vacuum? Ah! Enarrando mihi portenta memoriae, posuisti mihi ob oculos memoriae nostrae miseras, quae dum omnium aliarum rerum recordatione felicitatur, solius Dei sui oblivione fit misera! Ah! Cui bono ipsi caetera omnia, quorum reminiscitur, dum obliviscitur summum bonum; Nonne id solum & semper oculis mentis deberet observari? Et quod damnum enasci posset ipsi, si caeterorum omnium oblita, solius recordaretur Dei?

rum specierum occurfus componit nobis phantasmata, Chimeras, monstra, nobisque inepta, absurda, nostramque quietem interturbantia conciliat somnia. Dum studijs vel alicui rei seriae volumus vacare, infinitae rerum aliarum species, quibus occupatur memoria, sunt obstaculo, nosque a nostrae retrahunt sententiam?

Sed pessime de nobis nostra meretur memoria, dum totam innumerabilium ac diversarum imaginum suppellectile intra se conclusam nos obruit, & eò deducit, ut in continuam vivamus oblivione Dei, res nobis infinitas suppediatis, quae eò usque nostrum occupent animum, ut de Deo cogitandi nullum relinquunt otium. Et funesta haec Dei oblivio radix & fons est omnium miseriarum. Certum namque est, nos quasi nullam commissuros noxam, nec millenis obruendos amaroribus & angustiis, nisi actualem dimittamus Dei recordationem ac memoriam. Quid hic Consilij?

Qui munire se vellet contra molestam hanc persecutionem, imitari deberet zelum tot bonarum animarum, quae vero se Deo devovendi desiderio impulsa, & proprio adactae experimento, magnum atque ingens obstaculum, quod sentiebant in tantam multitudinem diversarum

H a Cogi-

Mille cogitationes
vanæ nobis
tollunt
memoriam
Dei.

Ingentem capite circumferimus cogitationum acervum, quae sese conglomerant, urgent, ac saepius se invicem obruunt, haud absimiles fluctibus maris, dum ventis agitur. Haud intermissa inquietudo est, quam infinitarum rerum species nostrae ingenerant memoriae. Et cui haec omnia commodo, nisi ut mille modis incommodent, & torqueant animum nostrum? dum precari decernimus Deum, cogitationum centuriae jam occupant mentem, ut animae convellant pacem, illamque a cogitationibus de Deo avellant. Dum nocturnae nos componimus quieti, fortuitus plurimum diversa-

Mediana
expedien-
di se obli-
vione Dei.

Cogitationum, quibus obruebantur in commercio cum saeculo, agnoscentes, valedixerunt tum mundo tum praesentiae Creaturarum, ut sese abderent in vastas solitudines, ad invigilandum ibi universali oblivioni omnium caeterorum, & conservandam solius Dei recordationem ac memoriam. Sed quoniam hoc aevum paucos reperire est, quibus sit vel animus vel facultas illas imitandi, ad amissam observandae forent fundamentales regulae, quas vitae spiritualis Magistri ordinant omnibus in cognitione & amore Dei proficere volentibus: quae nimirum sunt; ut omnes suos refranent sensus, claudant oculos, obturent aures, privent gustum, odoratum & omnes sensus rebus non absolute necessarijs, ne forte mors ascendat per fenestras, hoc est, ne plurimae rerum externarum species & imagines sese insinuent in animum, ibique deleant & morti tradant memoriam Dei. O quam felix & lucrosa est jactura, quando anima suam exspoliat memoriam rerum tot vanarum ac inutilium recordatione, ut solam, quantum licuerit, ibi conservet reminiscenciam Dei?

Quam preciosa sit recordatio Dei.

Quia imò ante ferrem unicam actualem Dei reminiscenciam, quartam duntaxat durantem horae parte, recordationi omnium

eorum, quae in mundo sunt, etiam per totum vitae curriculum protracta. Quid enim facio, dum me occupo recordatione creaturum? non aliud, nisi quod me occupem meris phantasmatibus ac imaginationibus: Non enim sunt creaturae secundum esse suum naturale, quas in nostram circumferimus memoriam, sunt tantummodo ipsarum imagines. Et si Creaturae nihil sunt respectu Dei, species sive imagines, quibus repraesentantur, adhuc minus erunt, adeoque minus ipso nihilo. Ecce egregiam animae occupationem, dum distinetur reminiscencia Creaturarum. Sed quando recordatio Dei subit mentem, ipsissimum illum praesentem habeo in animam meam, illum ipsum in personam, secundum essentiam suam ac propriam personam; implet is ipse animum meum, aspicio ipsum oculis fidei, tango ipsum immediate, & ipse immediate meam tangit animam, de Spiritu ad Spiritum, de substantia ad substantiam, loquor ipsi, & mihi respondet; degusto suavitatem divinae ipsius praesentiae, nec habere possum occupationem magis divinam, magis sublimem, magis consolatoriam, quam amabilem hanc Dei reminiscenciam. Tu crederes maximam fecisse jacturam, si Deus te subito exueret memoriam omnium eorum, quae unquam sciveras;

veras; Sed jactura, quam facio, dum culpam meam privopretiosam Dei reminiscentiâ, abs comparatione longè major est, cum nulla comparatio sit inter actualem Dei fruitionem, & aspectum imaginum Creaturarum omnium totius mundi.

Verumtamen quis est, qui noverit aestimare valorem reminiscentiæ Dei, aut qui ponderet damnum, quod sibi conciliat continua ejusdem oblivio? Nonne tibi videtur, nil minoris esse pretii in communi hominum aestimatione? An pendunt pluris reminisci, quam oblivisci Deum? Quantumvis nostra hæc Dei oblivio usque adeo ipsum offendat, ipsique displiceat, ut æquissimam hanc querimoniam ex ipsius expresserit ore per os cujusdam Vatis sui: *Populus meus oblitus est mei Diebus innumeris.* Popule ingrata, tu nunquam non oblivisceris mei, quamvis ego nunquam tui obliviscar. Unde oritur universalis hæc irreverentia exhibita Deo? quare neglectum hunc, ne dicam despectum Dei, in plerisque videre est hominibus?

Parva fides inducit oblivionem Dei.

Enucleabo tibi clarè rationes hujus, respondebam ipsi, quæ captu haud erunt difficiles. Prima & radix omnium aliarum est, parva fides, quam omnes habemus. Ocus est Lumine divino ad cognoscendum Deum, sed

lumini huic opus est aperire oculos, illiusque ductum sequi ad inducendam animo memoriam Dei. Plerisque homines & quasi omnes (paucissimis exceptis,) non reguntur nisi notitiis sensuum, vel opinionibus mundi, vel cognitionibus purè naturalibus; quarum ductum ac dictamen dum sequuntur, ita vivunt, quasi Deus non esset. Si fidem nostris damus sensibus, nullus est Deus. Interroga oculos tuos, hi dicent tibi: nos nunquam ipsum vidimus, quia nec est color, nec lux sensu perceptibilis. Interroga aures tuas & respondebunt tibi: Nos nunquam ipsum audivimus, quia nec vox, nec sonus, nec harmonia est. Percontare gustum tuum, hic tibi asseret: Non novi illum, nec sapio, cum sapor non sit. Sciscitare ex odoratu tuo, & tibi affirmabit: Nunquam percepi illum, quia nec odor, nec suffitus est; Investiga tandem ex manibus tuis, & nuntiabunt tibi: Nos nunquam tetigimus ipsum, quia nec corpus est, nec corpore constat. Sic qui relationi insisteret sensuum, crederet firmiter Deum non esse.

Nec melius in ejusdem cognitionem deducit communis mundi opinio: Mundus namque nec ipsum aestimat, nec unquam loquitur de ipso, imò nec cogitationem de illo admittit, cum

Nostri sensus, mundus, inclinationes nostræ faciunt nos Deum oblitisci.

H 3 tamen

tamen centenis se occupet crepundiis ac ineptiis, quibus totus invigilat, quasque plurimi ponderat. Sic juxta vulgarem mundi sensum, vel Deus non est, vel minus est nihilo. Tandem cognitiones purè naturales, quæ in plerisque nascuntur Homini- bus, vel juxta informationem suorum sensuum, vel juxta impulsum suorum affectuum & inclinationum, prosterunt ipsos & terræ affigunt, ut extollere se non possint nec ad cognitionem, nec ad reminisceniam Dei; & si harum cognitionum directioni se permittant, missum faciunt Deum, persuasi ipsum non esse. Jam pleræque hominum pars, dei posset, homines omnes (paucissimos excepero) ita absorpti sunt sensibus, ita mundi spiritu & induti & imbuti, ita assueti, se in omnibus gubernare juxta tenues suas cognitiones naturales, ut alium nunquam admittant, vel sequantur ducem. An ergo mirum, quod in tantâ vivant oblivione Dei, ut quasi nunquam mentem ad ipsum attollant, aut cogitationem de ipso suscipiant? Et unde hæc nasceretur ipsis.

Non nobis est plus veræ cognitionis Dei in terrâ, nisi juxta proportionem fidei nostræ. Hæc divina lux est, procedens de Throno Dei, doctura nos in terris arcana Cœli: Hæc animabus nostris incomprehensibilia explanat prodigia de primo illo en-

tium omnium principio, quod nec rudes sensuum nostrorum notitiæ, nec imbelles intellectus nostri naturalis cognitiones possunt pertingere. Hæc revelat nobis veritates tam sublimet, tam admirandas, tamque stupendas, ut, si profundè animis nostris forent insculptæ, eundemque replerent, convincerent, penetrarent, nunquam illarum vel oblivisci, vel quidvis aliud posset æstimare. Immensa harum veritatum magnitudo & splendida Majestas cœtera omnia effugaret & eiceret è memoria.

Accideret in parvo hoc mundo, quod accidit in mundo magno. Quando Sol omne suum in meridie diffundit jubar, non solum diffugere jubet tenebras, sed caliginem offundit parvis omnibus mundi luminibus. Quando accendisses facularum decies centena millia, quæ in absentia ipsius ingentem evibrarent & afferrent splendorem ac lucem, lux tamen & splendor quantocyus omnis evanesceret in presentia decumanæ hujus mundi faculæ, quam cœlum nobis accendit, & ex quâ copiosos luminis torrentes super universum diffundit hemisphærium. Quando fides animam ingressa, semel vivaciter ibidem accensa est, effundet hæc tam ingens divinorum Luminum jubar in intellectum, ut quævis aliæ, quas
habere

Viva Dei
cognitio
dissipat
omnem
aliam cogi-
tationem,

habere se credebat, cognitiones, ex eo sint effuganda ac umbrarum more quamprimum dispergenda. Quando Exempli gratia fides docet, Deum esse Ens in omni perfectionum genere infinitum, esse Ens necessarium à seipso, omnesque creaturas respectu ejus non esse, nisi umbras, imò ferè nihil; Si fortiter hanc veritatem sibi anima imprimit, firmiusque illam credit, quàm quod oculis corporeis intuetur, aut manibus suis palpat, nonne Deum majoris cœteris omnibus æstimabit, illi omnia postponet, & quidquid est extra ipsum, summo habebit despectui? Et consequenter cœteris omnibus oblivione sepultis, solius Dei occupabitur & delectabitur reminiscentiâ.

Quando fides ostendit, Deum esse æternum, omnipotentem, Immensum & ubique præsentem, nunquam nos egredi è sinu ipsius, ipsum nos implere, nos penetrare, magis intimum nobis esse, quàm nos simus nobis met ipsis, ipsum videre omnia, ac impossibile nobis esse, ipsius oculos vel unico momento effugere: Si omnes hæc magnæ Veritates à fide revelatæ benè penetrarent animam, illamque convincerent, ipsas non tantum certas esse, sed infinito modo certiores, quàm quidquid vel oculis hauritur, vel aliis sensibus percipitur, vel quidquid intellectu

naturali potest cognosci, quâ ratione posset, aut oblivisci Deum, quem novit esse præsentem, aut minimam coram oculis ipsius cuncta intuentibus committere indecentiam, eo ferè modo, quo aliquis in secretiore conclavi cum Principe commorans, nec posset ejus præsentia oblivisci, nec quidquam vel minimum moliri, quod reverentia ac venerationi Principi debita contrariaretur.

Pone fidem in animâ, & fac, ut tantundem solumodò moveatur hæc ab illâ, quantum movetur sensus ab experientia; impossibile omnino illi erit vivere in oblivione Dei, cum intuitura sit ipsum semper sibi ita præsentem, sicut oculi Lucem solis præsentem sibi vident totâ die. Dum peto, ut tantundem nos moveat fides, quantum experientia nostros sensus, injuriâ ipsam afficio: Nonne enim Magnus Dei foret contemptus? Si ipsi dicerem: Non credo tibi magis, tibi, qui es veritas infinita, quàm credam experientia sensuum meorum; probè novi, me ab illis posse decipi, sed tantundem illis credo, quàm tibi: Nonne hæc maxima foret blasphemiam? Et tamen videtur, nos deteriorius & multò pejus quid committere, dum sic omnem fidem nostram attribuimus experimento sensuum nostrorum, ut nullo alio, nisi quod nobis præ-

Credimus
plus sensu
bus nostris
quàm Deo,

Viva fides
induceret
nobis con-
tinuam Dei
memori-
am,

posuerint, nos occupemus negotio, omnemque nostram huc conferamus industriam, omnibus hic perpetim cogitationibus defixi nostris.

Nil move-
mur præ-
sentia Dei
ex defectu
fidei.

Jam fides nos certificat, Deum semper præsentem esse, & nos ubique intueri ad intima animæ nostræ penetralia. Et nos frigide dicimus: *Equidem id credo*. Sed reverà videtur, nos nequam id credere, cum videamus, quod Magna hæc veritas, quæ tremore nos concuteret, & forsan præ horrore, si oculis corporeis ipsam liceret cernere, morti nos consignaret, tam leviter nos moveat, tamque parvi sit apud nos momenti, quamvis per fidem sit revelata nobis, ut, postquam ipsam audivimus, contestando nos illam credituros, non plus tamen, nec minus exinde faciamus, sed illico obliviscamur ejusdem, nec pluris ipsam censeamus, quam si merum extitisset figmentum, mera fabula. Nonne hoc est inexpugnabile, palpabile ac manifestum contra nos argumentum, quo convincimur, nos vel fidem non habere, vel si habemus, hanc non esse, nisi fidem mortuam, cæcam, dormientem, mutam ac inutilem, quæ non plus operatur in nobis, quam si ipsa prorsus destitueremur. An igitur mirandum sit, maximam hominum partem vivere in conti-

nuâ Dei oblivione? Cujus primaria est causa, universalis defectus fidei, cum hæc animo inducat, tum cognitionem Dei, tum memoriam ejusdem. Necessesse est ergo exulare ab animâ, & notitiam, & Reminiscenciam Dei, quæ fidem non habet.

Primariæ huic causæ oblivio- nis Dei nectitur secunda, non minus deploranda: Et est exiguus Dei amor, dominans in corde plerorumque hominum super terram. Experientia cunctis manifestum facit, cogitare nos de eo frequentius, quod amamus ardentius: hinc est, quod Antiqui dicebant, pictorem esse amorem, qui abs intermissione in imaginatione, rei amatae simulacrum effingat, illudque continuo oculis mentis objiciat; facile autem obliviscimur abs ullo labore, erga quod nullo ferimur nec afficimur amore. Non inquiramus amplius à longè, nunquam intermissæ hujus oblivionis Dei causam, in quâ totos terimus & conficimus dies; Est enim in nobis, dum nullo erga ipsam prorsus amore afficimur. Millena alia, quæ suo adamamus damno, omnes nostras occupant cogitationes.

Sed an possibile sit, anima mea, te non amare Deum tam bonum, qui te solam plus amat, quam universam simul naturam corporalem, cum pro te fecerit,

Deus nunquam obliviscitur nostri, & nos obliviscimur ipsius in quod cessanter,

Rarò De-
recorda-
mur, quia
parum ip-
sum ama-
mus.

quod non fecisset pro toto universo? An possis non amare Deum immortalem, qui te plus propria sua adamavit vitâ, cum hanc dederit & posuerit pro te? An possibile sit, indefinenter oblivisci te Dei, qui nunquam obliviscitur tui, sed nunquam non oculos in te defixos tenet, incessanter intentus, te novis locupletare Beneficiis? Ecce certitudinem, quam tibi dat amoris sui, & plenas dulcoris querimonias, quas ob tui defectum amoris exonerat per os alicujus Vatis sui. *Nunquid oblivisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur filij uteri sui?* quasi diceret hoc est impossibile; amat namque ipsum tam tene-rè, ut potius oblivisceretur sui: Et si illa oblita fuerit, dicit nobis Benignissimus hic & infinita Bonitatis Deus, Ego tamèn non obliviscar tui; siquidem perfectius & absque comparatione tenerius te amo, quam omnium Matrum amantissima suum amet unigenitum. Et tu, o Anima, quam nunquam non porto in sinu meo, in visceribus meis, oblivisceris mei? Et tu, super quam indefinenter meos habeo defixos oculos, vix unquam super me defigis tuos! An posses hanc tolerare exprobrationem, quin tollaris è vitâ præ pudore ac dolore? tu, quam amo ex toto corde meo, nèc minimum

me amas. Hæc continua mei oblivio, in quâ dies tuos conficis, hujus evidens conficit argumentum.

Certissimum est, amorem conciliare frequentem rei amata recordationem plurimum adaugere amorem. Anima, quæ frequentem Dei sui memoriam aluerit in corde, quanto cyûs tota ipsius inflammabitur amore, & juxta augmentum amoris, augetur quoque continua ejusdem reminiscencia, quam nulla amplius delere poterit oblivio. Et hoc duorum Seraphinorum est mysterium, quos vates Isaias vidisse se ait juxta Thronum Dei. Videtur ipsum centies millies centenis millibus Cœlestium horum spirituum debuisse circumdari; sed consultò non nisi duo ex his se videndos præbuerunt, ad significandum nobis juxta mentem alicujus Patris, *Angelum & Hominem*, quibus solis facultas est & aptitudo cognoscendi ac amandi Deum, qui proin adhærent meritò divinitatis ipsius Throno, velut centro felicitatis suæ. Ambo Seraphinos agere possunt, hoc est ardere & flagrare divino amore, diversâ tamen ratione.

Aliquatenus dici potest, omnes Beatos Angelos Seraphinos esse, ex eo, quòd toti ardeant & flagrent amore Dei; & ingens hic

I amor

Homo fieri potest e Seraphinus terrestris per amorem Dei.

amor excitatus est in ipsis ab intimâ Dei præsentia, quem visione beatificâ clarè intuentur: quomodò enim non vehementissimè ac ardentissimè amarent pulchritudinem, & pulchritudinem infinitam, quam intuitivè contemplantur? Verùm, quod maximo nobis est solatio, omnes homines in terrâ, cum primis omnes Christigenæ agere quòque possunt seraphinos ardentes ac flagrantés Amore Dei, haud aliter, ac Angeli in Cælo: Et ardens hic amor excitabitur in ipsis similiter per intimam Dei præsentiam, cum toti repleantur ipso, & tam verè ipsum possideant, sicut Angeli Beati, quando sunt in gratiâ ipsius, quâ mediantè, veluti vinculo intimo eidem copulantur. Haud refert, quòd ipsum clarè non videant per lumen gloriæ, sicut Angeli Beati; abundè est, quòd videant ipsum per obscurum Lumen fidei, quæ æquè vera & æquè certa est de objecto suo, quàm visio Beatifica. Quando recordantur ipsius, & attentè huic recordationi invigilant, poterit suavissima hæc Dei in intimo cordis sui præsentis memoria, ipsos haud aliter ac seraphinos divino inflammare amore. Ecce mentem & verba Magni Cardinalis S. Petri Damiani: *Dico Seraphim Angelum & Hominem Considera, qui ardentes &*

Damiani.
Scim. 13.

incendentes dicuntur, cum ille ardeat præsentia, hic memoria. Vide quantæ virtutis sit recordatio Dei, ut videatur pari passu ambulare cum visione beatificâ, ad accendendum nos Amore Dei.

O Deus! quanta est igitur dulcedo, quanta voluptas memoriæ amabili hæc Dei reminiscentiâ occupatæ! Nonne tibi jam frui videtur prærogativis paradisi? Quando magnus Apostolus nos monet, conversationem nostram esse debere in Cœlis, haud opus est avellere animam suam è corpore, illamque ad Beatam illam transferre Regionem, ubi Dei faciem intueatur. Sanctus Ephrem breviori viâ nos docet, Cœlos intrare, ibique conversari, ac unâ delicijs frui Beatæ possessionis Dei, & hoc toties, quoties id volumus. Haud alio opus est, nisi ut intremus nosmet ipsos, nos ipsos includamus animâ nostrâ; inveniemus ibi Deum, aspiciemus ipsum oculis fidei, fruemur dulcissimâ ipsius, velut summi nostri boni præsentia. Possidemus jam ipsum per fidem, per spem, & præcipuè per Sanctum Amorem, certò possessuri eundem æternalitèr per visionem Beatificam, si intimam hanc per Charitatis vinculum cum ipso factam conservemus unionem. Hæc ratione circumferimus paradysum, in nobis ipsis,

Anima me-
mor Dei
fruitur
paradiso.

ipsis, ejusdemque potimur, dum actualiter DEI reminiscimur: *S. Ephrem. Semper Memineris Dei, & Caelum mens tua evadet.* Et ecce felicitatem summam, qua nos exspoliatur oblivio Dei, in qua miserabiliter tabescimus ex defectu vivae fidei, & magis adhuc ex defectu amoris Dei.

Sed tertia causa oblivionis Dei, quae universalior & sensibilibior est duabus aliis, est mala nostra consuetudo. Sic namque ab incunabulis nostris assuevimus cogitare non nisi crepundias, resque frivolas, quae primae omnium possessorem adeunt memoriae nostrae, quasi nunquam amplius ex illa abitura. Ita oppletam gerimus mentem primis illis affectibus ac inclinationibus erga mundum & creaturas nobis vehementer impressis, ut quasi aliud nesciamus, de alio nec sermonem misceamus, nec cogitationem admittamus. Dum crescimus annis, mala haec consuetudo crescit nobiscum & quotidie invalescit sitque fortior. Impares sumus cogitationibus nostris dimetiendo multitudinem curarum, quibus nos oneramus, & verbis enarrando, negotiorum, quae nos obruant, molem ac cumulum, ita ut Deus in toto mundo sit ille, de quo minimum cogitemus, de quo rarissime loquamur.

Et infelicitatis nostrae fastigi-

um est, quod mala haec consuetudo ab unguiculis a nobis contracta, confirmetur & invalecat per universale Exemplum nostri similitum: Nam ita vivitur ab omnibus. Decies centena negotiorum temporalium millia indefinenter replent mentes ac animos hominum. O quam alia longe illis agitanda incumbunt, quam ut immorentur & immoriantur cogitationi de Deo? Sic est Verbis centies millenis ex ore ipsorum depromptis vix unicum fuerit, quod Deum concernat, nisi blasphemando Sanctum ipsius Nomen, ipsumque offendendo. Sic torrente hoc, in cuius medio vivimus, rapimur ad vivendum more aliorum, & infelicem vitam nostram in perpetua Dei oblivione conterendam. Quod si anima paulisper in se ab errore cognito reversa, meliora moliatur consilia, omnemque moveat lapidem ad dimovendas a se cogitationes cunctas inutiles, & alias de Deo memoriae inferendas, tantis tamque inustitatis obruitur difficultatibus, ut illas superare diffisa, mutet consilia. Hinc multi post longos conatus destitit a coeptis, magnitudine laboris fracti animo, probe advertentes, quod ad conservandam actualem memoriam Dei, quasi opus foret oblivisci omnium, quae noverant, ad addiscendum illa, quae ignorabant

ARGUMENTUM.

Nihil affligere potest animam Dei memorem.

1. Peccatum non habet accessum ad ipsam.
2. Adversitates vite presentis

non contristant ipsam.

3. Ipsa vivit in magnâ pace, & ingenti gaudio spiritali.

ARTICULUS III.

Anima in-
felix est
per obli-
vionem
Dei.

Interea impossibile est animæ potiri unquam ingenti illâ pace, quâ satiari & impleri possit, nisi inveniatur illam in memoriâ Dei. Is solus centrum est felicitatis ipsius pro tempore & æternitate, fallitur ipsa, si speret aliquam creaturam capacem fore ad satiandum se, cum omnes simul, imò omnes illæ, quæ centum adhuc impleverunt mundos, si forent, id efficere non possent. Ratio est, quod ipsæ non sint summum Bonum, pro quo à Deo creata est. Nonne hinc est, quod nemo quasi ex omnibus, quos continet mundus, vivat contentus; Non est videre, nisi amaritudines, angustias, mœrores, quæ continuis replent ora questibus, aures & auram gemitibus, quibus relevandis modò hoc, modò illud tentatur, sed nunquam ad metam pervenitur.

Omnium nostrarum molestiarum, ut verum fatear, alia origo non est, nisi oblivio Dei; quod ipsum Deus nobis exhibet in sacro codice: *Deum, qui*

te genuit, dereliquisti, & oblitus es Dei creatoris tui. Unde tibi nascuntur, o infelix anima, tot calamitates ac miseræ, nisi quia oblita es Dei tui, Patris tui, Creatoris tui? Et hæc oblivio in plures te præcipitem noxas agit; hæc oblivio te deserit in afflictionibus absque solatio, quibus vita tua abundat; hæc oblivio privat te pace internâ, & accumulatur tibi millenas angustias. Si Dei memineris, quantocyus ab his miseris immunis eris.

Nil amaritudine magis latifera cor nostrum replet, quam peccatum: sicut enim Deus dulcedinum est oceanus, ubi anima, invenit omnem consolationem, quibus satiatur, abundantiam; sic contra peccatum amaritudinum est mare, ubi invenit non nisi mœrores & angustias, quibus torquetur: Sed peccatum naturam induit serpentium, qui fugiunt lucem, & non nisi in tenebris videri amant: Et sicut videmus, quod dum umbræ noctis obducunt æthram, feroces belluæ & serpentes;

Peccatum non audeat
proximare ani-
mæ, quæ
Dei recedat.

tes è suis prodeant cavernis, sé- que audacter in patulos diffun- dant campos; sed quantocyùs, apparente sole, in sua remeent antra: ita quòque, dum oblivio Dei obscurà animam obducit caligine, peccatum se facilè illic diffundit, dæmones apertam in- veniunt viam ad tentandum, pas- siones abs fræno liberè tumul- tuantur, occasiones peccandi sunt recia ubique expansa, quæ dum non advertit, haud difficul- ter in illa præceptis agitur: qui enim ambulat in tenebris, nescit, quò vadat.

Sed quamprimùm actualis re- cordatio Dei lucem diffundit su- am in hanc animã, est protinus quasi irradians Sol, cujus sola præ- sentia exterret dæmones, tumul- tuantium passionum sedat tem- pestatem, demonstrat pericula, providet & præservat animam, ne in peccatum dilabatur. Quo- modò enim peccatum auderet committere contra Deum co- ram oculis Dei? Si recordatur, expositam se esse oculis magni illius Judicis, cui pronuntianda sit super se sententia æterna & irre- vocabilis, in fine sæculorum, si- cut & in momento mortis suæ; Nonne dicet, quod olim casta Susanna, dum instanter sollicita fuit ad peccandum à duobus illis senibus malè sanis: *Melius est mihi absque Opere incidere in manus vestras, quàm peccare in*

conspectu Domini? Mallem mil- lies mortem pati, quàm patra- re, vel unicum peccatum ante oculos Dei. Et quis diffitebitur, quod, dum peccatum commit- tere non est veritus, Deum di- miserit è memoriã, nec ejus fue- rit recordatus?

Si igitur memoria Dei præser- vat animam à peccato, nonne afferendum, quòd illam custo- diat à solâ summâ miseriã, in quam dilabi possit in hanc vitã, dumque conservat ipsi pretio- sam divinæ gratiæ possessionem, nonne verum est, quòd illam beatam reddat, cum vera bea- titudo in possessione Dei con- sistat? hinc est, quòd Sanctus *Augustinus* memoriã Dei nun- cupet hypostasim seu subsisten- tiam vitæ animæ nostræ, quæ consistit in fruitione Dei. Occu- patur ipsa æternaliter in Cælo visione Dei, sed in terrâ occu- patur continuã Dei memoriã; & quamprimùm hanc animã per- dit; lugubre incurrit mortis ge- nus, tristémque Dei privatio- nem: *Si ejus non meminit, cum- que non intelligit, nec diligit, cum illo non est.* Si aliud nisi hoc emolumentum non affèret re- miniscentia Dei, nonne ad illam studiosè amplectendam & assi- duè exercendam id unicum ab- undè satis nos stimulare?

Sed plus adhuc utilitatis af- fert: siquidem mirum in modum

Lib. 14. de
Trinit.
c. 12.

Tira solã
tia valdè
solidã, quæ

tribuit a-
nima me-
moriam Dei.

Pfal. 76.

mitigat ac lenit amaritudines
præsentis vitæ. Commoramur
hic omnes velut in exilio, am-
bulantes per mediam lacryma-
rum vallem, nunquam non mil-
lenis circumfusi aduersitatibus,
quæ quidem affligere aliquando
possunt animas etiam innocen-
tissimas, sed non nisi tamdiu,
quoad perstiterint & vixerint in
oblivione Dei: Nam ejusdem
memores facti experientur, a-
mabilem hanc memoriam velut
cœleste esse balsamum addulco-
rans omnem amorem ac mœ-
rorem: unde dicendi habebunt
ansam cum Vate Regio: *Renuit
consolari anima mea, memor sui
Dei, & delectatus sum;* quasi di-
ceret: tota dejecta tædio, dolo-
re tacta & fracta erat anima
mea; quàmprimùm autem Dei
memoria illius subiit penetratia,
tota jam alia, novam resumpsit
vitam, tota cœlesti affluens &
diffluens gaudio: unde intrame-
metipsum dixi: quid deest tibi
anima mea? Nonne versaris sem-
per in sinu Dei tui, qui infinito
modo plus te amat, quàm ames
te ipsam. Ipse novit, quid patia-
ris, ipse potest te eruere, si vo-
luerit; si nolit, nec facit, illud
est ideo, ut suas capiat delicias
te aspiciens patientem, sicut de-
lectabiliter aspexit unigenitum
suum Cruci affixum & horrendis
circumfutum tormentis amaris-
simæ passionis suæ ex amore er-

ga te. Quòd si hâc ratione ipsi
placeas, nonne magno tibi sit
solatio, dum nôsti, placere te
Deo? Ipsius placitum debet &
esse tuum; & si verè amaveris
ipsum, majori non abundabis
gaudio, nisi cùm satisfeceris ip-
sius beneplacito.

Si anima mea renuat & hanc
consolationem, seque adhuc ob-
rutam sentiat amaritudine in
pœnis suis, dico ipsi; loquere
Deo tuo, & querimoniam ipsi
exponet tuam de eo, quod pateris:
& audies ipsum tibi respon-
dentem: quænam es tu, O Ani-
ma mea, quæ conquestum ac-
cedis me? Nonne Christiana es?
Nonne Christianæ vitæ Institu-
tum amplexa publicè sponon-
disti, Christo JESU te adhæsu-
ram, ipsum te imitaturam, ipsius
te pressuram vestigia, teque to-
tam ad ipsius formaturam ima-
ginem? An voles esse sine Cruce,
cùm suam ipse bajulet? An vo-
les coronari rosis, dum caput ip-
sus perforatum est spinis? An
voles gustare dulcedinem mellis,
dum ipse potatus est felle &
aceto? An voles natâre in deli-
ciis, dum ipse amarissimo dolo-
rum sepultus est pelago? De quo
conquereris? contra quid expo-
stulas? contra illatas forsân tibi
injurias, contemptum, calumni-
as, bonorum jacturam, dère-
lictionem amicorum? Adesdum,
supponamus, me paris tecum
esse

esse conditionis, comparemus, quod pro te sustinui, cum eo, quod tu sustines pro me: Comparemus injuriam cum injuriâ, contemptum cum contemptu, calumniam cum calumnia, paupertatem cum paupertate, derelictionem amicorum cum derelictione: an omnia, quæ susters, comparanda sint cum eo, quod pro te sustinui, pro te toleravi? quomodo animæ non omnes pœnæ fiant tolerabiles, dum illas sui intuetur Redemptoris, hæcque comparet cum illis? Sed tandem, si anima mea & hoc repudiet solatium, cum nondum possideat amorem Dei satis defœctum à propria utilitate, consolor ipsam in amaroribus suis, dum Dei recordor eodem propriæ suæ utilitatis intuitu. Memineris, anima mea, scriptum esse; quod qui seminant in lacrymis, in exultatione metent; quod momentaneum & leve tribulationis nostræ supra modum in sublimitate, æternum gloriæ pondus operatur in nobis; quod nos oporteat intrare per multas tribulationes in Regnum Dei, quod si cum Christo passi fuerimus, etiam cum ipso glorificabimur. Hæc omnia sunt Verba Dei, quæ tantæ sunt certitudinis, ut potius Cœlum & terra forent annihilanda, quàm unicum ex his non esset adimplendum. Nonne millies Bea-

tior est fors tua, si quid patientum pro DEO tibi occurrat, quàm si omnes mundi voluptates possideres? Siquidem, quando in DEI Judicio produceres omnes voluptates, omnes prosperitates, & omnia humana solatia, quibus potiti sunt omnes simul homines à mundi creatione, omnia hæc nec unicum promerentur momentum visionis Dei; Si autem monstrare poteris, quod aliquid pro ipso sustinueris, tum unica solummodò Crux ad suam honorandam, cum amore portata & tolerata promerebitur tibi possessionem ipsius in omnem æternitatem. Nonne ex hoc unico addulcorari poterunt maximæ quævis mundi amaritudines? dum nimirum recordatur anima, Deum esse præsentem, se videri ab illo, omnes suas Cruces usque ad minimam ab ipso numerari, totque sibi ab illo præparari coronas? Ecce dulcorem ac solatium, quo anima ditatur, dum Dei sui recordatur.

Quid ergò affligere poterit animam, dum conservat in corde jucundam hanc Dei memoriam? sentire quidem poterit aliquod tædium, aliquam molestiam in Exercitiis virtutum, quæ reverà quandoque haud levem pariunt naturæ amaritudinem; sed quis distinebitur hanc quantocyus & facillimè dissipandam,

Anima stimulat in exercitio virtutis per memoriam Dei.

Ephes. 6.

dum mentem subierit Dei remissionem. Magnus Apostolus, qui inhibuit, ne Christiani servirent oculis mundi: *Non ad oculum servientes*, alibi præceptum dedit, ut servirent oculis Dei, dum dixit illis: Memineritis, quod facti estis spectaculum Deo & Angelis. Benè noverat, nihil ita animare missem, quàm nôsse, suum se spectare Principem; quamvis aliàs maximè vecors fuerit & fœors, ex eo tamen fumit animos, currit, & audacter in maxima se conjicit mortis pericula: quantò magis oculi Dei addent vim, cor ac robur invincibile, dum anima recordatur, Deum præsentem esse, se conspici ab ipso, studiosè ab illo notari, quid ex amore sui vel agat vel patiatur?

Mi Deus, quàm suave est amanti animæ, meminisse eum, quem diligit, sibi præsentem esse, seque tolerare id, quod tolerat, intuitu & amore dilecti sui? Sancta *Agatha*, quæ *Christum Jesum* millies plus amabat, quàm semetipsam, experiebatur animam suam totam lætitiâ circumfusam, in medio crudelissimorum suppliciorum, quib' afficiebatur, dum dixit ad illum: *Vidisti Domine agonem meum*, quomodo pugnavi in stadio: Sed quia nolui obedire mandatis Principum, jussâ sum in mamillâ torqueri, hancque passâ mihi amputari.

O quàm libenter, quàm promptè illam dedi? Jam dicere mihi licet & libet cum sacri Epithalamii Sponsâ: Dilectus meus inter ubera mea commorabitur; aperuit is mihi cor suum in cruce, ut me reciperet in Divino hoc amoris sui sanctuario, & ego aperui ipsi mamillas meas, totas sanguine cruentatas, ut ipsum recipiam in sinu meo.

Si Antiquitas tot vidit & aluit gladiatores, qui exposuerunt corpora sua ad pugnandum adversus leones & tygrides, ex solo desiderio egregium generositatis suæ exhibendi spectaculum totius Amphitheatri oculis: an mirum sit, tot ac tantos Martyres invictos sese exhibuisse in pugna contra tyrannos ac satellites, memoriâ recolentes eximium se præbere spectaculum oculis Dei magnâ cum sui voluptate in se defixis, quin & toti sibi applaudenti Cælo, cum interim universa fremeret natura præ horrore, & ipsa dæmonum caterva tremere præ timore.

Quis antiquis Eremitis accolis tantos addidit animos in pugnis adversus dæmonum catervas suo elapsas ergastulo, adversus effrœnes animi motus, indomitas naturæ repugnantias, quæ licet recisæ omni momento renascebantur? Existebant soli, abs ullo visibili actionum suarum teste; & nihilominus in obeundis piarum

rum exercitationum muneribus observantiores erant, quam si illas totius mundi oculis exhibuisent observandas. Quis illis largitus est tam perseverantem fidelitatem & fidem perseverantiam, in tantâ libertate, quâ fruebantur, faciendi, quidquid voluerant, nisi continua Dei sèvidentis reminiscencia? Et amabilis hæc reminiscencia fons erat & origo abundans plurimarum consolationum, dissipans universa, quibus credimus, ipsos potuisse obrui per quinquagenos, sexagenos, & plures adhuc annos, solitudinis tam profundæ, tædiâ, ut plures eorum toto hoc tempore, ne faciem quidem unius hominis fuerint intuiti.

Nonne tenendum est infelices nos esse, dum tanta nos Dei tenet oblivio? Morimur tædio, & sæpius millenis obruimur mœroribus in medio omnium, quas mundus porrigere nobis potest, consolationum, quia consolatione non fruimur, quâ perfundit animam suavis hæc Dei memoria: dum interim illi omni vitæ humanæ solatio destituti, & tot laboribus ac vitæ rigoribus, quorum sola enarratio animo audientis incuteret horro-

rem, onerati, felices omninò & consolati, quin & cœlesti gaudio, è solâ Dei reminiscenciâ profecto irrorati, jucundissimè vivebant.

O mi Deus obliviscar omnium cœterorum, ut tui solius reminiscar! saltem ne patere, ut semper deinceps vivam in malè auspiciatâ hâc præsentia tuæ oblivione, in quâ hucusque tot pretiosos vitæ meæ præteritæ dies tam inutiliter detrixi: Excita me à sopore meo; admone me frequenter partium mearum, cogitandi de te, ut dicere possim cum Sancto Augustino, qui, dum tui recordabatur, totus absorptus gaudio, & cœlestibus immersus delicijs, exultans ajebat: *Cum reminiscor tui, & delector de te, hæc sunt Sancta delicia mea, quas donasti mihi, Misericordia mea: Cætera omnia sunt mihi fastidio, O mi Deus, tantam invenio consolationem, dum divina præsentia tuæ degusto dulcedinem: Et tu ipse has mihi paras delicias, has ipse mihi porrigis gustandas, o mi Deus! Misericordia mea! O quàm facile fatebuntur animæ, hâc semel gustatâ dulcedine, quòd *dulcissima memoria nostra consolatio, Dei sit recordatio.**

Confess.
lib. 10.
c. 24.

K CON-